

2009-05-04

Dnr
0902-0111-17Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet **Självständiga lärosäten (SOU 2008:104)**

Arbetsgivarverket har anmodats att lämna synpunkter på förslagen i betänkandet Självständiga lärosäten (SOU 2008:104).

Inledning

Arbetsgivarverket har som uppgift att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken och begränsar svaret till att i huvudsak lämna synpunkter på de delar av betänkandet som har konsekvenser för arbetsgivarpolitiken. Arbetsgivarverket lämnar därmed inga synpunkter på utredningens huvudförslag om lärosätenas verksamhetsform.

Anställningsfrågor

Arbetsgivarverket anser att förslaget om att den centrala regleringen av befattningsstrukturen och av anställningsförfarandet ska upphöra ger lärosätena större frihet att organisera sitt arbete och ger möjlighet till en mer ändamålsenlig rekryteringsprocess. Denna utveckling har eftersträvat av sektorn och ger möjlighet till ökad verksamhetsanpassning.

Enligt utredningens förslag ska personalen vid lärosätena upphöra att vara statligt anställda. Ett genomförande av förslaget kommer att innebära förändringar avseende de arbetsrättsliga förhållandena vid lärosätena.

Arbetsgivarverket vill särskilt lyfta fram förändringarna avseende bestämmelserna om statliga anställningar i lagen om offentlig anställning, bestämmelserna om överklagande i anställningsförordningen och bestämmelserna om tidsbegränsade anställningar i högskoleförordningen.

I och med att bestämmelserna i regeringsformen och lagen om offentlig anställning om statliga anställningar bortfaller kommer företrädesrätten till återanställning enligt lagen om anställningsskydd att gälla fullt ut, såvida inget annat är

reglerat. Detta medför, om det finns företrädesberättigade med tillräckliga kvalifikationer, att vissa tjänster inte kommer att tillsättas i konkurrens.

En förändring av rätten att överklaga anställningsbeslut skulle ge ett mer effektivt anställningsförfarande och vara positivt för kompetensförsörjningen inom sektorn.

Högskoleförordningen kommer att upphöra och därmed reglerna om tidsbegränsade anställningar. Tidsbegränsningsgrunder utöver vad LAS medger förutsätter att kollektivavtal träffas mellan parterna.

Förändringar i kollektivavtal

Arbetsgivarverket tillstyrker utredningens förslag om att anpassningar av det arbetsrättsliga regelverket till högskolesektorns behov bör ske i kollektivavtal.

De möjligheter till tidsbegränsade anställningar som idag finns i 4 kap och 5 kap högskoleförordningen är av central betydelse för lärosätena. Det är därför viktigt att ett en ny reglering är på plats innan reglerna i Högskoleförordningen tas bort. Mot bakgrund av den samordning som kan krävas om lärosätena får ökat självbestämmande bör regeringen dock ha beredskap att behålla Högskoleförordningens regler om tidsbegränsade anställningar till dess kollektivavtal är träffade.

Medlemskap i arbetsgivarorganisation

Arbetsgivarverket stödjer utredningens förslag om att lärosätena bör kvarstå som medlemmar i Arbetsgivarverket. Lärosätena har idag en väl fungerande arbetsgivarverkan inom Arbetsgivarverket. Det är viktigt att dagens starka arbetsgivarverkan mellan lärosätena består genom att samtliga lärosäten är medlemmar i samma arbetsgivarorganisation. Detta stämmer också väl överens med den svenska arbetsmarknadsmodellen som förutsätter en hög organisationsgrad och en stark samverkan på både arbetsgivar- och arbetstagersidan. Utredningen har också konstaterat att lärosätena är nöjda med sitt medlemskap i Arbetsgivarverket. Frågan om processbehörigheten i arbetsrättsliga mål för lärosätena hör enligt Arbetsgivarverkets uppfattning intimt ihop med medlemskapet, se även nedan.

Vidare underlättas personalrörligheten mellan lärosätena av att alla lärosäten hålls samman inom samma avtalsområde.

Sektorn med sina ca 58 000 anställda (månadsavlönade i september 2008) är för liten för att utgöra ett eget avtalsområde. En sektor med den storleken har svårt att på ett kostnadseffektivt sätt bygga upp de institutioner som ett eget avtalsområde förutsätter såsom hantering av avtalsförsäkringar inklusive pensioner.

Att lärosätena kvarstår som medlemmar i Arbetsgivarverket gör också att de fortsätter vara anslutna till de statliga avtalsförsäkringarna. I och med detta undviks även de negativa konsekvenserna i form av antingen försämrade pensionsvillkor för de anställda eller ökade kostnader för de anställdas pensioner.

Andra arbetsrättsliga frågor

Utöver de frågor som Arbetsgivarverket har behandlat i remissvaret finns det ytterligare ett antal frågor av arbetsrättslig karaktär som skulle behöva belysas i samband med att frågan om lärosätenas rättsliga status avgörs. Några av de frågorna återges i bilaga till yttrandet.

Övriga synpunkter

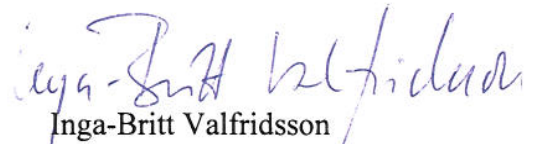
Lärosätena har en viktig uppgift i att utbilda akademiker för arbetsmarknadens behov. Staten har en för arbetsmarknaden ovanligt stor andel anställda med akademisk utbildning. Arbetsgivarverket vill därför påpeka vikten av att en förändring av lärosätenas ställning inte påverkar utbudet av utbildad arbetskraft för samhället.

Om utredarens förslag inte kommer att genomföras vill Arbetsgivarverket erinra om att lärosätenas särskilda ställning och behov beaktas vid ställningstagande till de förslag som lämnas i betänkandet Styra och ställa (SOU 2008:118).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Göran Ekström efter hörande av styrelsen. Vid den slutliga handläggningen deltog rådgivare Anders Andersson, utredare Robert Cloarec, arbetsrättsjurist Carl Durling och rådgivare Inga-Britt Valfridsson, föredragande.

Göran Ekström
Generaldirektör

Inga-Britt Valfridsson
Rådgivare

Bilaga till yttrande över betänkandet Självständiga lärosäten (SOU 2008:104) – sammanställning av vissa arbetsrättsliga frågor

- Arbetsgivarverkets processbehörighet i arbetsrättsliga tvister enligt 9 § F (1976:1021) om statliga kollektivavtal m.m. bortfaller.
- Skyldigheten för arbetsgivaren att i vissa fall tillämpa gällande kollektivavtal på arbetstagare som inte omfattas av avtalet, enligt 7 § nämnda förordning, bortfaller.
- I ett antal arbetsrättsliga bestämmelser skall den anställdes sammanlagda anställningstid hos staten, och inte endast hos myndigheten, beaktas. Om utredningens förslag genomförs kommer endast anställningstiden vid lärosätet beaktas, med undantag för vad som följer av reglerna om övergång av verksamhet.
- Förbudet mot förtroendeskadlig bisyssla i 7 § LOA bortfaller.
- Bestämmelsen i 11 § LOA att om en arbetstagare som får en ny statlig anställning, så upphör den tidigare anställningen utan särskild åtgärd bortfaller.
- Möjligheten att enligt 12 § LOA beakta kravet på att lärosätet på ett riktigt sätt fullgör sina rättskipnings- och förvaltningsuppgifter i samband med turordning vid uppsägning bortfaller.
- Skyldigheten för arbetsgivaren att under vissa förhållanden åtalsanmäla en arbetstagare enligt 22 § LOA bortfaller.
- De särregler som finns avseende inskränkningar i rätten att genomföra stridsåtgärder i 23-29 §§ LOA försvinner.
- Bestämmelsen om periodiska hälsoundersökningar enligt 30 § LOA bortfaller.
- Möjligheten till tidsbegränsade anställningar enligt 9 § AF blir inte längre tillämpliga.
- De särskilda reglerna om neutralitet och skyddsarbete vid arbetskonflikter som stadgas i 14 § AF bortfaller.
- Det grundlagsreglerade skyddet mot påtvingande kroppsliga ingrepp i 2 kap. 6 § RF avseende t.ex. drogtester blir inte längre tillämplig.
- Skyldigheten att anmäla lediga arbeten till arbetsförmedlingen enligt förordning (1984:819) om statliga platsanmälningar bortfaller.